

Datum
2020-10-28

Diariennr
KST 2020/240

Ert datum
2020-06-28

Ert diariennr
S2019/00088/SOF

Socialdepartementet

Remissyttrande över betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

Inledning

Inledningsvis vill kammarrätten framhålla att betänkandet framstår som ambitiöst och väl genomarbetat.

Kammarrätten ser positivt på utredningens förslag att det endast ska vara en huvudman för den personliga assistansen.

Utifrån de synpunkter som kammarrätten har att beakta har kammarrätten främst granskat den föreslagna lagtexten. Vid denna granskning har kammarrätten noterat följande.

Förslag till lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning

6 kap.

Det kan ifrågasättas om rubriken ”Personligt assistans” i 6 kap. fyller något syfte. Rubriken finns inte med i uppräkningsen i 1 §. Genom hänvisningen i 4 § till 7 § finns dessutom insatsen personlig assistans med i de insatser som utgör personligt stöd i det dagliga livet.

5 §

Bestämmelsen i första stycket andra punkten skulle med fördel kunna brytas ur uppräkningsen då den språkligt inte är riktigt begriplig med föreslagen placering.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

Telefax
08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Den skulle istället kunna regleras i ett andra stycke. Paragrafen skulle exempelvis kunna ha följande lydelse.

Den som inte har fyllt 16 år har rätt till personligt stöd till barn om han eller hon på grund av stor och varaktig funktionsnedsättning

1. behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig eller att kommunicera med andra, eller
2. behöver stöd för omvårdnad.

Rätt till personligt stöd till barn har även den som inte har fyllt 16 år och som på grund av stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning behöver hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom eller henne.

I insatsen ingår också stöd vid aktiviteter utanför hemmet.

10 §

Om någon ändring i förhållande till vad som gäller idag inte är avsedd bör det läggas till ett andra stycke om att insatsen personlig assistans inte får utökas efter det att den insatsberättigade har fyllt 65 år (jfr 9 b § andra stycket LSS).

10 kap.

3 §

1 och 2 §§ omfattar även den som vill bedriva verksamhet med personlig assistans. 3 § är endast avsedd att lägga till ytterligare krav för den typen av verksamhet. Bestämmelsen bör därför, i likhet med hur den beskrivs i författningskommentaren, formuleras så att detta framgår tydligt. Det kan exempelvis göras med följande lydelse.

Utöver vad som gäller enligt 1 och 2 §§ får tillstånd att bedriva verksamhet som avses i 6 kap. 7 § meddelas endast den vars nivåer på de anställdas lön, försäkringar och pension följer ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare.

13 kap.

7 §

Frågan är om inte hänvisningen till 51 kap. 16 a § socialförsäkringsbalken rätteligen ska vara till 6 § (jfr 9 c § första stycket 2 LSS). Det blir i vilket fall som helst annars en underlig korsvis hänvisning med 51 kap. 16 a § socialförsäkringsbalken.

8 §

Om det i 7 § ska hänvisas till 6 § i stället för till socialförsäkringsbalken kan ifrågasättas om det inte bör anges att 8 § inte gäller inspektion enligt 7 § (jfr 9 c § andra stycket första meningen LSS).

Hänvisningar

I den föreslagna lagen finns flera felaktiga hänvisningar.

I 7 kap. 5 § ska det rätteligen hänvisas till 2-4 §§.

I 7 kap. 8 § ska det rätteligen hänvisas till 6 kap. 17 och 18 §§.

I 7 kap. 10 § ska det rätteligen hänvisas till 3 § i stället för 4 §.

I 10 kap. 4 § ska hänvisningen till 10 kap. tas bort.

I 11 kap. 4 § första stycket ska det rätteligen hänvisas till 6 kap. 17 §. Hänvisningen till 11 kap. i första och andra stycket ska tas bort. I det andra stycket ska det ena paragraftecknet efter 3 § tas bort.

I 11 kap. 11 § ska det ena paragraftecknet tas bort i första och andra styckena.

I 12 kap. 2 och 3 §§ ska det hänvisas till den nya lagen och inte den gamla.

I 13 kap. 2 § första stycket andra meningen ska det rätteligen hänvisas till 10 kap. 2 och 5 §§, i stället för 10 kap. 2 och 4 §§. I det andra stycket ska det rätteligen hänvisas till 10 § första och andra styckena.

I 13 kap. 9 § första stycket ska hänvisningen till 10 kap. 4 § rätteligen vara till 10 kap. 5 §.

I 13 kap. 10 § tredje stycket ska hänvisningen rätteligen vara till 10 kap. 4 §.

I 13 kap. 11 § första stycket ska hänvisningen rätteligen vara till 10 §.

I 15 kap. 12 § andra stycket 2 ska det rätteligen hänvisas till 10 kap. 7 §.

Övergångsbestämmelser

Kammarrätt ifrågasätter om inte p. 3 kan formuleras på ett tydligare sätt, så att inte några tveksamheter uppstår i fråga om vad som menas med motsvarande insats i de fall insatserna inte kan sägas i allt väsentligt oförändrade ha överförts till den föreslagna lagen.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken*Övergångsbestämmelser*

Mot bakgrund av vad som sagts ovan avseende 6 kap. 10 § kan p 5 behöva ses över. Som de föreslagna reglerna ser ut innebär det att en person som är över 65 år kan söka och beviljas utökade insatser. Om detta är avsikten bör det framgå under den fortsatta beredningen då det skulle innebära ett avsteg från nuvarande reglering.

Ökade kostnader för domstolarna

Kammarrätten bedömer att utredningens förslag kommer att medföra en inte obetydlig ökning av mål till förvaltningsdomstolarna. Kammarrätten saknar mot denna bakgrund en analys av de ekonomiska konsekvenserna för dessa domstolar.

Detta yttrande har beslutats av tf. presidenten Mari Andersson och kammarrättsråden Eva Hammar, Karin Nilsson Edin och Robert Johansson.

Mari Andersson

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå